

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

25 ianuarie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Petru Ursache

judcători – Ghenadie Nicolaev și Petru Moraru,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de partea vătămată Dutco Vladimir, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui ***Marandici Gabriela***

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 30.12.2014 — 07.06.2016;

Instanța de apel: 08.07.2016 — 12.10.2016;

Instanța de recurs: 16.12.2016 — 25.01.2017.

Asupra admisibilității recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 07 iunie 2016, ***Marandici Gabriela*** a fost condamnată în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 1 000 (o mie) unități convenționale, echivalentul a 20 000 (douăzeci mii) lei, cu privarea de dreptul de a gestiona întreprinderi comerciale pe un termen de 3 (trei) ani.

Acțiunea civilă înaintată de partea civilă Dutco Vladimir a fost admisă parțial cu încasarea din contul lui Marandici Gabriela în beneficiul lui Dutco Vladimir a prejudiciului material cauzat în sumă de 20 000 lei, a prejudiciului moral în sumă de 3 000 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 6 000 lei, în rest acțiunea civilă a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. În fapt, prima instanță a constatat că, la data de 28.03.2013, Marandici Gabriela, avînd intenția de a dobîndi ilicit bunurile altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, deținînd funcția de director la S.C. „Imperiu Denyell” SRL, aflîndu-se pe str. Trandafirilor 24, mun. Chișinău, sub pretextul oferirii lui Dutco Vladimir executarea unor lucrări în construcție de pe str. Ismail, mun. Chișinău, l-a determinat pe ultimul să încheie

un contract prealabil privind prestarea serviciilor de instruire profesională a unor lucrători, care ulterior vor efectua lucrări de construcție a unei case de locuit, ca urmare, Marandici Gabriela a primit de la Dutco Vladimir suma de 20 000 lei și s-a eschivat de la executarea angajamentului asumat, în cadrul căreia a negat existența înțelegerilor referitoare la executarea lucrărilor în construcție în beneficiul SC „Imperiu Denyell” SRL, astfel cauzându-i victimei un prejudiciu material în valoare totală de 20 000 lei.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată împotriva acesteia au declarat apeluri:

➤ *partea vătămată Dutco Vladimir*, care a solicitat casarea acesteia în latura civilă și pronunțarea unei noi hotărâri în această parte, prin care să fie admisă integral acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material în sumă de 20 000 lei și prejudiciului moral în mărime de 20 000 lei și a tuturor cheltuielilor de judecată suportate în sumă de 8 080 lei.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele:

- prima instanță nefondat a stabilit cuantumul prejudiciului moral de doar 3 000 lei, cu toate că și-a estimat simbolic prejudiciul moral în sumă de 20 000 lei, pentru atingerea directă a reputației companiei și familiei sale, care i-a adus pierderi mari, de aproximativ 40 000 lei confirmate prin dispoziția de încasare a sumei de 20 000 lei din 28.08.2013, dobânda de întârziere pînă la 9 200 lei și penalități pentru neexecutarea contractului în sumă de 10 800 lei;

- apelantul a considerat că suma de 20 000 lei solicitată ca recompensă a prejudiciului moral nu este exagerată și nicidecum nu demonstrează un comportament dolosiv în raport cu inculpata, luînd în considerație tratamentul degradant și inuman suportat în această perioadă și a faptului că a pierdut o sumă considerabilă de bani și a fost public intimidat împreună cu familia sa;

➤ *inculpata Marandici Gabriela*, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie achitată, pe motiv că în acțiunile sale lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele argumente:

- cu partea vătămată Dutco Vladimir și compania „Romaxol Prim” a avut doar relații comerciale în numele persoanei juridice pe care o reprezintă în baza contractului individual de muncă și în baza fișei de post;

- contractul semnat dintre două persoane juridice de drept în vederea prestării de servicii nu poate fi considerat sau pus în responsabilitatea unei persoane fizice, luînd în considerație faptul că aceasta poartă răspundere doar în limita atribuțiilor de funcție, iar partea executivă fiind atribuită altor persoane cu contracte individuale de muncă;

- în cazul neconformării sau nemulțumirilor cu privire la contractele de ordin comercial, legislativ și procedural după pretenția înaintată în formă scrisă în condițiile recepției unui răspuns nesatisfăcător, SRL „Romaxol Prim” urma să se adreseze în instanța de judecată, procedură care a fost ignorată de către cea din urmă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2016, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. Pentru a motiva soluția adoptată, instanța de apel a constatat că prima instanță, cercetînd în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit o corectă situație de fapt, dînd faptelor reținute în sarcina inculpatei Marandici Gabriela Serghei încadrarea juridică corespunzătoare, și anume art. 190 alin. (2), lit. c) Cod penal - escrocherie, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Declarațiile părții vătămate Dutco Vladimir coroborează cu declarațiile martorului Sîrbu Alexei care a relatat că, împreună cu Dutco Vladimir s-au întîlnit cu Marandici Gabriela, unde ei au insistat să le fie prezentat proiectul din str. Ismail, însă ultima prin diferite modalități nu a prezentat nici un proiect și nici un alt document, dar le-a solicitat să prezinte oferta de prețuri a lucrărilor care vor fi îndeplinite. Atunci la insistența lor de a le face cunoștință cu proiectul, Marandici Gabriela le-a explicat că pentru prezentarea proiectului viitorului obiect este necesar ca ei să prezinte o echipă de 16 persoane, care urmează a fi instruiți prin intermediul SRL „Imperiu Denyell”.

În acest context, instanța de apel a constatat că, scopul încheierii contractului de prestare exclusivă a serviciului de instruire inițială și continuă nr. 1 din 26 august 2013 a fost instruirea a 16 persoane din cadrul SRL „Romaxol Prim”, fapt care a fost acceptat de către Dutco Vladimir, ca ulterior echipa formată din aceste 16 persoane să fie antrenată în efectuarea unor lucrări de construcție și anume a casei de locuit de pe str. Ismail, obiect care a fost invocat de către inculpata Marandici Gabriela, însă, ultima de fapt l-a indus în eroare pe directorul SRL „Romaxol Prim”, Dutco Vladimir, deoarece SRL „Imperiu Denyell”, nu deținea nici un obiect privind construcția unei case de locuit pe str. Ismail, mun. Chișinău.

Respectiv, inculpata Marandici Gabriela știind cu certitudine că, SRL „Imperiu Denyell” nu deține nicio autorizație pentru construcția unei case de locuit pe str. Ismail intenționat a creat o falsă impresie despre dreptul acestei întreprinderi de a construi acest bloc locativ și pentru a acorda și mai multă credibilitate a propus directorului SRL „Romaxol Prim” de a realiza o listă de prețuri pentru îndeplinirea lucrărilor de construcție, iar ulterior, cunoscînd cu certitudine că, SRL „Imperiu Denyell” nu deține careva împuterniciri privind instruirea lucrătorilor din domeniul construcției, intenționat, urmărind scopul dobîndirii prin înșelăciune a mijloacelor bănești a părții vătămate a invocat drept pretext că, pentru îndeplinirea construcției urmează a fi instruiți 16 lucrători, ca urmare fiind încheiat contractul de prestare exclusivă a serviciului de instruire inițială și continuă nr. 1 din 26 august 2013, iar partea vătămată Dutco Vladimir a achitat în beneficiul SRL „Imperiu Denyell” suma de 20 000 lei.

Prin urmare, instanța de apel a respins argumentele inculpatei Marandici Gabriela precum că, litigiul apărut între părți reprezintă un litigiu civil și nu poartă un caracter penal, or, din probele administrate de către acuzatorul de stat s-a constatat intenția directă a inculpatei de a induce în eroare partea vătămată și de a-l înșela, prin crearea unei

posibilități privind oferirea executării unor lucrări de construcții pentru compania SRL „Romaxol Prim”.

În susținerea acestei concluzii, instanța de apel a conchis că atât partea vătămată Dutco Vladimir, cât și martorul Sîrbu Alexei au indicat că, inculpata Marandici Gabriela nu le-a prezentat actele necesare pentru construcția casei de locuit de pe str. Ismail, mun. Chișinău, eschivându-se prin diferite modalități de a prezenta acest set de documente.

În baza probelor administrate la cauza penală, instanța de apel a apreciat că prima instanță corect a soluționat acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului material în mărime de 20 000 lei și a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 6 000 lei.

La fel, instanța de apel a respins argumentele părții vătămate Dutco Vladimir precum că, prejudiciul material constituie mai mult de 20 000 lei, aproximativ 40000 lei, or, în speță nu poate fi încasată dobînda de întârziere, deoarece aceasta nu constituie prejudiciul material efectiv cauzat.

Referitor la argumentele părții vătămate Dutco Vladimir care a indicat că, prima instanță incorect a stabilit circumstanțele de fapt, încasînd suma de 3 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, instanța de apel le-a considerat ca fiind nefondate, or, suma de 3 000 lei încasată de la inculpată cu titlu de despăgubiri prin echivalent bănesc a prejudiciului moral cauzat reprezintă o justă și echitabilă satisfacție a prejudiciului moral suferit de partea vătămată, în coraport cu suferințele fizice și psihice la care a fost supusă partea vătămată și consecințele survenite, precum și cu poziția socială și economică a inculpatei.

6. Împotriva deciziei a declarat recurs ordinar *partea vătămată Dutco Vladimir*, care fără a invoca vreun temei pentru recurs din cele 16 prevăzute la art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei, în latura civilă, cu pronunțarea unei noi hotărîri în această parte, prin care acțiunea civilă înaintată să fie admisă integral.

În argumentarea recursului declarat au fost invocate următoarele motive:

- consideră că, instanțele de fond au judecat imparțial, în ce privește prejudiciul moral suportat prin atingerea directă a reputației companiei și familiei sale, care i-a adus pierderi mari, de aproximativ 40 000,0 lei. Inculpata fiind nu la prima încercare de dobîndire ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere;

- prejudiciul moral a fost solicitat de către recurent în conformitate cu Hotărîrea Plenului CSJ „Cu privire la soluționarea de către instanțele de judecată a legislației ce reglementează reparația prejudiciului moral” nr. 9 din 09.10.2006, fiind o sumă simbolică în raport cu suferințele psihice pe care le-a suportat și le va suporta în continuare cu familia sa. Potrivit pct. 23 din hotărîrea Plenului CSJ menționată, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată (art.1423 alin.(1) Cod civil). Astfel, instanța de judecată, la pronunțarea hotărîrii de admitere a cererii de încasare a prejudiciului moral, nu este în drept să se refere la mărimea compensației pentru prejudiciul moral solicitată de către persoana vătămată;

- afirmă că prejudiciul moral solicitat este simbolic și corespunde realității și pierderilor suportate.

7. Pe marginea recursului declarat a prezentat referință procurorul de nivelul Curții Supreme de Justiție, care a solicitat respingerea acestuia cu menținerea deciziei.

8. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, or în vederea acestei statuări se expun următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat, împotriva hotărîrii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sunt vădit neîntemeiate.

În temeiul art. 1423 alin.(1) Cod civil coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate succesorului părții vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei nominalizate. Prejudiciului moral se compensează de instanțe doar prin echivalent bănesc.

Totodată, este important de a specifica că, atunci cînd partea solicită repararea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, instanța este obligată să soluționeze acțiunea în cadrul procesului penal, or nu există careva impedimente la stabilirea cuantumului acestuia, întrucît reieșind din circumstanțele cauzei, partea urmează a fi despăgubită proporțional suferințelor suportate. Instanțele judecătorești, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atît aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice, cît și datele obiective care certifică acest fapt, precum și alte circumstanțe subsidiare, precum sunt situația materială și familială a persoanei care poartă răspunderea pentru cauzarea prejudiciului moral.

Față de cele ce preced, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daune materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În acest scop, pentru ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, este necesar să fie luate în considerare suferințele fizice și morale care au fost cauzate prin fapta săvîrșită de inculpat, precum și de toate consecințele acesteia, așa cum rezultă din fapta comisă sau alte probe administrate în cauză.

Astfel, instanța de apel corect a concluzionat că: „*Referitor la argumentele părții vătămate Dutco Vladimir care a indicat că, instanța de fond incorect a stabilit circumstanțele și a încasat suma de 3000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, Colegiul Penal le califică ca nefondate, or, suma de 3000 lei încasată de la inculpată cu titlu de despăgubiri prin echivalent bănesc a prejudiciului moral cauzat reprezintă o justă și echitabilă satisfacție a prejudiciului moral suferit de partea vătămată, în coraport cu suferințele fizice și psihice la care a fost supusă partea vătămată și consecințele survenite, precum și cu poziția socială și economică a inculpatei.*” (f.d. 118, vol. II).

Prin urmare, Colegiul penal conchide că suma de 3 000 lei, acordată cu titlu de prejudiciu moral este una echitabilă și în deplină proporționalitate cu suferințele cauzate și

reparația acordată, iar suma solicitată de recurent în mărime de 20 000 lei cu titlu de prejudiciu moral este una neîntemeiată.

Astfel, reieșind din cele consemnate mai sus, se conchide că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurentul Dutco Vladimir, hotărârea contestată fiind bazată pe motive clare și legale pe care se întemeiază soluția în latura civilă, iar din aceste considerente Colegiul penal constată că prezentul recurs ordinar urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

9. În corespundere cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de partea vătămată Dutco Vladimir împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2016, în cauza penală în privința lui *Marandici Gabriela*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 24 februarie 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Petru Moraru